הריני נזיר פרק שני נזיר

מתני' אמרו חכמים. כיון דשיכורה היא ואינה זקוקה לשמיה גרמין הדברים שלא נתכוונה זו לקבל עליה [1]זה לשם נזירות אלא לומר יאסר עלי כוס זה כקרבן ואינה אסורה אלא כוס זה בלבד: **גמ'** וכ"ש. מי לא [2] דנתכוונה לקבל עליה נזירות אלא להיות נידורה ממנו לימא הכי נמי דאי ליכא [3] הרי הוא עלי קרבן להכי הוא דלא אמרה הכי דסברה מי אמינא הכי קבילה דאי אי אמרה הכי אי אמינא עלי אלא כוס זה בלבד ומיימו לי כוס אחרינא ואמרי לי אשתי וקא מצערין לי [4] דשתויי אלא ולא מצינא למשתי לי [5] אימא להו בהאי ליכא דפסיקנא להו מילתא דהאי אסירא נמי בכשא אחרינא ותו לא מיימין לי. ומעשה נמי כשאה כו': **מתני' הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין.** [6]וקיבל עליו את השאר: **הרי זה נזיר ואסור בכולן.** שכל דקדוקי נזירות עליו: **אכל אם אמר יודע אני שיש נזיר.** בעולם ואיני יודע שנזיר אסור ביין ואמר הריני נזיר הרי זה אסור בכולן. והיינו רבנן [7] דאמרי אפילו לא [8]נדר אלא מתך מיניהו הוי נזיר בכולם: **ורבי שמעון מתיר.** דהואיל שלא קיבל עליו אלא חצי הנזירות שלא היה יודע שהנזיר אסור ביין הרי זה מותר בכולן ור' שמעון אומר לטעמיה דאמרי[9] אינו אסור עד שיזיר מכולן: **ואם אמר יודע אני שנזיר אסור ביין אכל סבור הייתי.** כשהזהרתי מן היין שיהו חכמים מתירין לי מפני שאיני יכול לחיות אלא ביין: אז יודע אני שהנזיר אסור לקבור מתים וכשקבלתי עלי נזירות סבור הייתי שיהו חכמים מתירין לי מפני שאני קובר את המתים הרי זה מותר ור' שמעון אומר: הרי זה מותר ור' שמעון ברישא אריב"ל חלוק היה ר"ש אף ברישא רבינא אמר ברישא לא פליג ר"ש מאי טעמא משום דהוה ליה מתנה על מה שכתוב בתורה [10]וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ור' יהושע בן לוי אמר לך [האי] על מנת כחוץ דמי תניא כוותיה דרבינא [11]אמר הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומיטמא למתים ה"ז נזיר ואסור בכולן מפני שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל: יודע אני שהנזיר אסור ביין: והאמרת רישא אסור ורבי שמעון מתיר אימא נמי הרי זה אסור ור"ש מתיר ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך התם רישא

מתני' [1]מזגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו ה"ז נזיר מעשה באשה אחת שהיתה שיכורה ומזגו לה את הכוס ואמרה הריני נזירה ממנו אמרו חכמים [2]לא נתכוונה זו אלא לומר הרי הוא עלי קרבן: **גמ'** מעשה לסתור אמרת רישא הרי זה נזיר והדר תני מעשה באשה אחת אלמא בהאי הוא דאסור הא יינא אחרינא שרי חסורי מיחסרא והכי קתני מזגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו הרי זה נזיר ואם שיכור הוא ואמר הריני נזיר ממנו אינו נזיר מ"ט כמאן דאמר הרי עלי קרבן הוא וכ"ת לימא הכי סבר מיתיתי לי אחרינא ומצערן לי אימא להו מילתא דפסיקא להו ומעשה נמי באשה אחת: **מתני'** [3]הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומיטמא למתים הרי זה נזיר ואסור בכולן יודע אני שיש נזירות אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין [4]הרי זה אסור ור' שמעון מתיר יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי מפני שאין אני יכול לחיות אלא ביין או מפני שאני קובר את המתים [5]הרי זה מותר ור' שמעון אומר: **גמ'** ולפלוג נמי רבי שמעון ברישא אריב"ל חלוק היה ר"ש אף ברישא רבינא אמר ברישא לא פליג ר"ש מאי טעמא [6]משום דהוה ליה מתנה על מה שכתוב בתורה [7]וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל ור' יהושע בן לוי אמר לך [האי] על מנת כחוץ דמי תניא כוותיה דרבינא [8]אמר הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומיטמא למתים ה"ז נזיר ואסור בכולן מפני שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל: יודע אני שהנזיר אסור ביין: והאמרת רישא אסור ורבי שמעון מתיר אימא נמי הרי זה אסור ור"ש מתיר ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך התם רישא

הריני נזיר ממנו. פי' נזיר מן הכוס הרי זה נזיר פי' כל דין נזירות עליו: **מעשה** באשה אחת ואמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא לומר הרי עלי כוס זה בקרבן. ולא נאסרה אלא באותו כוס בלבד וכגמ' פריך מעשה לסתור: **ואם** שכור הוא הוה כאומר עלי בקרבן. פי' שדרך בני אדם להפליר בשכור שיאמר ועתה אינו רוצה לשתות ואומר שיזיר הוא לבלבלם מעליו שאם לא יאמר נזיר הוא ירא שיביאו לו כוס אחר לכך אומר נזיר לבלבלם לגמרי מעליו אבל כשאינו שכור אין דרך להפליגו ולכך אומר דנזיר מכולהו ומעשה נמי בשאה אחת וכו': **על** מנת שאשתה ביין בו' ה"ז נזיר ואסור בכולן. מיכה למ"ד בגמ' משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה [דכי אמר] הריני נזיר הוי נזיר לכל מילי וכי מטיל בה תנאי אין בתנאי כלום ואפי' ר"ש מודה כרישא כהכוא ליסנא דתניא כוותיה: **אבל** איני יודע שנזיר אסור ביין. כלומר שאר הלכות קבלתי עלי לבד מאיסור יין שלא קבלתי לפי שלא ידעתי שנזיר אסור ביין לרבנן הוי נזיר לטעמייהו דלעיל דאמרי' לא נדר אלא מתך הוי נזיר ור"ש מתיר ומזיל לטעמיה דאמר (לעיל דף ג:) עד שיזיר מכולן: **יודע** אני שהנזיר אסור ביין אבל אני סבור הייתי שהחכמים מתירין מפני שאיני יכול לחיות אלא ביין או מפני שאני קובר את המתים. כלומר שאני צריך לטומאות כהם וליטפל בהן בשכר ממחת דומקי ולכך לא היה בדעתי לקבל איסור יין או טומאת מתים (ה"ז מותר) וכן הוא אומר שלא קבל עליו איסור יין או טומאת מתים ה"ז מותר ור"ש אוסר וכגמ' פריך דאיסכא הוה ליה למימר: **אף** בראשונה. והא דקתני ר"ש [מתיר] קמי א' [בבי]: **דהוי** מתנה על מה שכתוב בתורה. דכשאמר הריני נזיר מיל עליו נזירות לכל מילי וכי אמר ע"מ מטיל המנאי על מה שכתוב בתורה וכטל המנאי וא"ת * ומיפוק ליה דנזירות אי אפשר לקיים ע"י שליח דאמר כהמדיר (כתובות עד.) דבעינן מנאי דומיא דבני גד וכני לאובן שנתקיים המעשה ע"י יהושע שהיה שליח משה והתם מהני תנאה לבטל המעשה ולא בעלמא וי"ל אמרת רישא [אסור ור"ש מתיר] משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה כיון שאמר בלשון על מנת דמיד כשאמר הריני נזיר חל עליו כל דין נזיר וכי קאמר הו על מנת ומבטל תנאי בנזירותו לא מהני [9] דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא [האי] ע"מ כחוץ דמי וכי היכי דבחוץ לא הוי נזיר בע"מ נמי לא הוי נזיר: תניא כוותיה דרבינא וכו' מפני שמתנה על מ"ש בתורה והיינו כר"ש דאי לרבנן אפילו אמר חוץ מן יין הוי נזיר: והא אמרת רישא אסור ור"ש מתיר מ"ד שבשעת נזירותו לא קבל עליו יין.

* אחרי שאחרים יכולים להניח קרבנות תחתיו נחשב כאילו כל המעשה יכול לעשות ע"י שליח ול"ת הא אמרינן (בנמנחות קט.) הריני נזיר לגלח[2] בבית חוניו יגלח בבית המקדש גילח בבית חוניו יצא ואמאי הא הוי מתנה על מה שכתוב בתורה והכ"ל בחוניו לא יצא וי"ל דמשמעות לשונו הרי הוא שנים משמע [3] מקדש ואז גילח בחוניו לא יצא ומשמע נמי שאינו מכוון כי אם לעצורי ואז גילח בחוניו יצא ובמקדש הוי חולין בעזרה ומזירות[3] מתנה תליא וקאי אי מגלח במקדש גילח מלאת לנזירות מעלייתא איכון ועל מנת דאמר לא כלום הוא ואם גילח בחוניו גילח מילתא דלצעורי מכוון: **האי** ע"מ בחוץ דמי. כאילו אמר הריני נזיר מכל מלאת חוץ מן היין דלא הוי נזיר לר"ש דבעינן עד שיהיו מכוון וא"ת והא מקדש את האשה ע"מ שאין לה עליו שאר כסות ועונה הויא מקודשת והתנאי בטל (קדושין דף יט:) ולא אמר כחוץ דמי וי"ל דגבי קדושין שאני דאפילו אמר בפירוש חוץ משאר לא מהניא ליה דכורו דאין לחלאין וכי אמר הרי את מקודשת [מקודשת] וכי אמר חוץ משאר לא אכל גבי נזיר יצפינן לעיל (דף ג:) מקראי דצריך שיזיר מכולן דאם נדר מאחד מהם לא הוי נזיר: **תניא** כוותיה דרבינא. [10]דהא אמר על מנת שאינו ליה תנאי ולא כאומר חוץ: [11]**סיפא** דנדר מבולהו ואיתשל מחדא. והיינו דקתני אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי ויתירו לו[5] היין או לטומאות למתים שאינו יכול לחיות בלא יין או שלא יטפל בשכר למתים שזהו פרנסת ביתו: **לרבנן** כיון דנשתרי ליה חדא משום הכי[5] מישתרייא ליה לכולהו דכאיסורו כך היתירו כשם שנאסר בתחילת הנזירות בחד מענייני נזירות כן ניתר בסוף הנזיר[6] בחד וכמו דפליגי[7] התם פ"ג דנדרים (דף כה:) גבי מלא אוכלים תאנים ואמר קונם הפירות עליכם ונמלא אניו אחד מהן והתיר נדרו ופליגי אי הותרו כולן או לא ה"ל סברי רבנן ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהוי [1] נדר[8] ושבועה אבל הכא כיון דתחילה הוי נזירות [2] על אחד ה"ל סוף נזירות ור"ש ס"ל אפי' למ"ד הותרו כולן מ"מ הכא כיון דאין נזירות [3] נתה לו עד שיפרש מכולן כמו כן צריך שאלה לכולן ונהי דנשאל האחד לא הותר השני: ולרבי

מסורת הש"ס

א) [כ"מ נ"ר. קדושין יט: וש"נ], ב) [תוספתא פ"ב], ג) כפ"א ליתא לי, ד) [לעיל ג:], ה) [קדושין יט:], ו) ל"ל דכי אמר ל"ת, ז) ריש נע"ב.

נוסחת הריב"ן

א) עליה כוס נזירות: ב) ליסנא דאמרת: ג) וקא מצערין לי אימא להו: ד) וקבל עליו שאר דקדוקי נזירות לו ע"מ שאמרת למתים וקבל עליו כו': ה) מז: ו) ויעשמת מאי מפרש: ז) ביודע: ח) דאלאשותה: ט) דסיון: י) (למתים: כ) כתתנה: ל) ותמייב כבולן: מ) ע"מ שאין לך עלי שאר כסות ועונה: נ) כי הא חסיב: ס) נזירין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכי תימא לי לאו דנתכוון לקבל עליו נזירות אלא להיות נידור ממנו וכו' דלא אמר הכי דסבר לי אמינא: (ב) ר"ה אכל וכו' והיינו רבנן דס"ק סוף דף ג דאמרי אפי' לא נדר אלא: (ג) ד"ה מלוק וכו' דבראשונה נמי: (ד) ר"ה רבינא וכו' דאין בתנאו: (ה) ר"ה מנא וכו' בתקלת נמי קא חסיב:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה דהוי מתנה כו' וא"ת ודיפוק ליה. לא ידענא מאי קושיא הא מהכא מהלי ומדרכה טעמא דס"ל לקיים ע"י שליח לא בריר להא יש פלוגתא כה דיבמות מש"ה נקט יותר משום מתנה על מה שכתוב בתורה דזה לכ"ע וכ"ע: **באר"ד** וי"ל אחרי שאחרים יבולים. קי"ל דעדיין אין יתורן הכא דנדרים ר"פ ואלו נדרים קונם רחיצת עולם אם אוכלן הא נדרים מ"מ לקיים ע"י שליח וכ"ע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה לף כו' קאי בתרי כני תיבות בתרי כני נמתקו וכ"כ אתרוייהו כל"ל מ"מ: **ב)** ר"ה הרי וכו' שנים משמע נזירות מעליא ומקדש כל"ל מ"מ: **ג)** ר"ה לרבנן וכו' ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהוי נדר וכבושה הי' נדר ואות ו' מן ושבועה נמתק: **ד)** **באר"ד** הוי נזירות על אחד תיבות על אחד נמתקו וכ"כ עלי' אחד כל"ל: **ה)** **באר"ד** מ"מ הכא כיון דאין נזירות כאם לא יפרוש כל"ל:

עין משפט
נר מצוה

ד א מי' ס"פ מהלכות מזירות הלכה יא סמג לאוין רמב:
ה ב מי' שם הלכה יב:
ו ג מי' שם הלכה יב:
ז ד מי' שם הלכה יד:
ח ה מי' שם הלכה טו:
ט ו מי' שם הלכה יג:

הגהות התוספות

1. ל"ל אחרי. 2. ל"ל על מנת לגלח. 3. ל"ל ומזירותי. 4. ל"ל ואמרו לי. וכו' ב"כ. 5. מיכות משום הכי נמחק. 6. ל"ל המזירות. 7. כמ"ש ותרי דפליגי. 8. דע שהגהת הלמ"מ שהביא הר"ב רעבטינג ז"ל בחות נ' לא שייכא אלא לדפיקוס ישנים דנמחי מזירות ושבועה אבל להגיהא בספרים שלפנינו אין לה מקום כלל.

פי' הרא"ש

מזגו לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו ה"ז נזיר ואמרי' לר"ש דאמר עד שיזיר מכולן הכא מודה כיון דלא הזכיר בהדיא יין דלא גרע מידות נזירות: וכ"ת לימא הכי סבר מיתי' [לין אחרינא ומצערו לי שכן דרך להפציר בשיכור להוסיף על שכרותו. אבל אין דרך להפציר ב"כ באדם שאינו שכור הלכך אם אין דעתו לנזיר [הר"ל] לומר הרי עלי קרבן: ה"ז נזיר ואסור בכולן. רבנן לטעמייהו דאמרי לעיל אפילו לא נדר אלא מן החרצנים נזיר מכולן: אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין ואיני מקבל עלי ליאסור ביין. וא"ל דלא זו אף זו קתני דרישא שהוא יודע שנזיר אסור ביין ודאי אמרינן דאין נזיר לחצאין ואסור בכולן אבל בסיפא הוי כמו נדר בשעות דאילו היה יודע שהנזיר אסור ביין לא היה מקבל נזירות: אבל סבור הייתי שחכמים מתירים וכו'. ס"ד דה"ק סבור הייתי שחכמים מתירים לי אף אם הייתי מקבלו ולבך אינו מקבלו עליה ולהכי פריך בגמ' והא אמרת רישא [אסור ור"ש מתיר] משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה כיון שאמר בלשון על מנת דמיד כשאמר הריני נזיר חל עליו כל דין נזיר וכי קאמר הו על מנת ומבטל תנאי בנזירותו לא מהני [1] דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא [האי] ע"מ כחוץ דמי וכי היכי דבחוץ לא הוי נזיר בע"מ נמי לא הוי נזיר: תניא כוותיה דרבינא וכו' מפני שמתנה על מ"ש בתורה והיינו כר"ש דאי לרבנן אפילו אמר חוץ מן יין הוי נזיר: והא אמרת רישא אסור ור"ש מתיר מ"ד שבשעת נזירותו לא קבל עליו יין.

1) כתוב מן הלר הנ"ה ח"ל משמע שהלשון נא מדקדוק וקר הי' מלמרו הריני נזיר ע"מ וכו' וכ"ש דלפי מה שמצא הרמ"ם ז"ל בפ"ק דנדרים וכביתו מבן ז"ל בריש סימן ר"ד דנס בנדרים ושבועות טוכ מעפיו המגאים 2) ל"ל אמאי נקט תלמודא משום

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com